

guer dels tres o quatre positius de sa exclusiva propietat, que no pas vetllar per la educació, moralitat, dignificació i bon exemple socials, fent-ne amb molta freqüència del cine una diversió perillosa, quan no funesta per a els espectadors, als quals estimula envers les insanes passions i esperona cap al vici; fins al punt de que alguns crims comesos en aquests darrers temps obeeixen a la obsessió produïda en els cervells predisposats, per les males doctrines apreses en el cine. I heus aquí una de les causes perquè es perjudicial.

El modo d'exposició del espectacle, tampoc és dels més acceptables en bona higiene social. En primer lloc l'escena muda, un desenrotlló d'acció, en el qual els actors no puguin fer us de la paraula, això origina, per necessitat, com en tota pantomina, una accentuació marcadíssima en el gest, que devé com a principal molt intens, de fort relleu, demostratiu fins a l'exageració; en tal grau, que'ls accessos passionals i les profundes emocions, sense l'hermós accent de la paraula que divinisa nostres actes, es fan materialitzats, grollers, exageratius, massa sensuals... car l'artista sols amb la mímica pot mostrar el seus estats d'ànimo. I la ira, l'enveja, els gelos, l'amor, el sensualisme, el mateix crim, se destaquen en mig la negror de la sala, en tota sa nuesa, ferèstegament, sense un dolcificant, un paliatiu, una engruneta de metàfora o ruborisme, que per sort se troba en el drama escrit o parlat. Després, la rapidesa de la visió fa que, havent-se'n de perdre forsosament molts detalls de conjunt — a voltes de gran importància en la totalitat de l'obra — se jutji sols per lo que més sobressurt, per son caire més viu, per lo més impressionable o desitjat, eixint-ne'l públic les més de les vegades amb un judici errat de la poca o molta moral que pot encloure la representació.

Respecte a la sala utilitzada per aquests espectacles és, senzillament, anti-higiènica. Sols cal dir que, per necessitat, es fosca i sense ventilació. Fosca, per a donar major relleu a la taca blanca de la projecció; sense ventilació, perquè a més de que les portes obertes permetrien excés de llum, les representacions se donen en una paret en lloc d'un escenari, essent sabut de tothom que'n una sala d'espectacles, després de l'asfixianta xafagor del entreacte, és al alçar-se la cortina, al establir-se la comunicació, quan una vivificadora alenada d'aire fresc entra a substituir la viciada i corrompuda atmòsfera que's respirava. I no diguem res de les conseqüències de semblant manca d'higiene, per a refredats, pulmonies, anèmies, neuralgies... ni tampoc de les escenes immorals que, amparades per la poca llum, sentim a contar amb molta freqüència per persones que ho relaten ingenuament amb cert aire de gràcia, en lloc de lamentar-ho amb dolorós accent d'amargor i censura.

I per fi, les películes poden ésser també perniciosos en el sentit moral i material. Deixant apart la qüestió del argument, que incumbeix, com ja havem dit, a la concupiscència mercantil de les empreses dòcils i ben disposades a les exigències del públic, la pel·lícula obra moralment a causa de no eludir el més petit detall de lo recullit per la cambra fotogràfica; i com que'ls artistes — ja per lo regular bon xic mancats d'escrúpuls — al simular les escenes de l'obra se troben gairebé sols davant la màquina, extremen sovint els accionats i posicions del paper que representen, sobretot tractant-se d'assumptes amatoris, lo que no gosarien pas a fer de cap de les maneres si cantessin o declamessin les mateixes obres davant d'un públic. Es lo que gràficament resumeix aquella popular anècdota, de que'l corrector de probes cinematogràfiques ja tenia sempre recomenat al obrer retocador, que sobretot escursés els petons.